

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **J. A. M.**

skazanej z art. 310 § 3 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 29 lipca 2020 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. akt II AKa (...)

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w E.

z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. obciążyć skazaną kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

J. M. została oskarżona o to, że:

1. w dniu 1 września 2017 r. w B. , powiat n., województwo (...) podrobiła podpis S. K. na oryginale czeku Banku Spółdzielczego w B. o numerze (...) wystawionego w imieniu Okręgu Związku Wędkarskiego w T. - Koła Gminnego numer (...) w B., a następnie tak podrobiony dokument przedłożyła, jako autentyczny w Oddziale Operacyjnym Banku Spółdzielczego w B. z siedzibą w B.

tj. o czyn z art. 310 § 1 k.k.;

2. w dniu 11 września 2017 r. w B., powiat n., województwo (...) podrobiła podpis S. K. na oryginale czeku Banku Spółdzielczego w B. o numerze (...) wystawionego w imieniu Okręgu Związku Wędkarskiego w T. - Koła Gminnego numer (...) w B., a następnie tak podrobiony dokument przedłożyła, jako autentyczny w Oddziale Operacyjnym Banku Spółdzielczego w B. z siedzibą w B.,

tj. o czyn z art. 310 § 1 k.k.;

3. w dniu 18 września 2017 r. w B., powiat n., województwo (...) podrobiła podpis S. K. na oryginale czeku Banku Spółdzielczego w B. o numerze (...) wystawionego w imieniu Okręgu Związku Wędkarskiego w T. - Koła Gminnego numer [...] w B., a następnie tak podrobiony dokument przedłożyła, jako autentyczny w Oddziale Operacyjnym Banku Spółdzielczego w B. z siedzibą w B.,

tj. o czyn z art. 310 § 1 k.k.;

4. w okresie od 5 grudnia 2016 r. do 27 października 2017 r. w B., powiat n., województwo (...), jako skarbnik Koła Gminnego numer (...) w B. Okręgu Związku Wędkarskiego w T., dokonała przywłaszczenia powierzonych jej pieniędzy w kwocie 15 904,37 złotych, czym działała na szkodę Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w T.,

tj. czyn z art. 284 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w E. w sprawie o sygn. akt II K [...]:

1. oskarżoną J.N. uznał za winną popełnienia czynów zarzucanych jej w pkt I, II i III aktu oskarżenia, które zakwalifikował z art. 310 § 1 k.k. w zb. z art. 310 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i przyjął, że każde z powyższych przestępstw stanowi wypadek mniejszej wagi, o którym mowa w art. 310 § 3 k.k. oraz ustalił, że zostały one popełnione w krótkich odstępach

czasu z wykorzystaniem tej samej sposobności i za to na mocy art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 310 § 3 k.k. oraz art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 1 i 6 k.k. pkt 2 k.k. wymierzył jej karę jednego roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 316 § 1 k.k. orzekł przepadek podrobionych czeków o numerach [...]900, [...]501, [...]602, przechowywanych ww. aktach sprawy na karcie 76;
3. oskarżoną J. M. uznał za winną popełniania czynu opisanego w pkt IV aktu oskarżenia, który zakwalifikował z art. 284 § 2 k.k. i za to na mocy art. 284 § 2 k.k. wymierzył jej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na mocy art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone w punktach I i III wyroku kary jednostkowe pozbawienia wolności i orzekł karę łączną w wymiarze roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
5. na podstawie art. 46 § 1 k.k. nałożył na oskarżoną J. M. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przypisanymi jej przestępstwami poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w T. kwoty 10 404,37 zł;
6. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżoną J. M. w całości od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, w tym od opłaty.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonej Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie V obniżył kwotę nałożonego obowiązku naprawienia szkody do 3 304,37 zł. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego orzeczenia wniósł obrońca skazanej zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa karnego procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu należytej kontroli instancyjnej wyroku sądu apelacyjnego, w tym wyczerpującego rozważenia podniesionych w apelacji zarzutów a dotyczących złego stanu psychicznego i trudnej sytuacji finansowej po śmierci męża skazanej oraz nie przeznaczania finansów na cele konsumpcyjne i podania przekonywujących motywów ich nieuwzględnienia w pisemnym uzasadnieniu, a przemawiających za uznaniem czynu skazanej za społecznie szkodliwy w stopniu niższym, niż uznany przez sąd okręgowy;
2. obrazę prawa materialnego co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 1 § 2 k.k. (w zw. z art. 115 § 2 k.k.) poprzez uznanie, że ocenę strony podmiotowej i przedmiotowej czynu przypisanego oskarżonej cechuje wyższy niż znikomy stopień społecznej szkodliwości i w konsekwencji prowadzenie postępowania karnego w sprawie mimo braku istnienia ku temu przesłanek na zasadzie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.p.k.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania. Nadto obrońca skazanej wniósł o wstrzymanie wykonania wyroku Sądu Okręgowego w E. z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...).

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w N. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadną, co skutkowało jej oddaleniem

w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k.

W przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna w istocie rzeczy zmierzała do kolejnego zakwestionowania prawidłowości dokonanej przez Sąd pierwszej instancji – i w pełni zaakceptowanej w wyniku kontroli apelacyjnej przez Sąd odwoławczy – oceny materiału dowodowego oraz ustaleń faktycznych. Nie zawiera ona żadnych tego rodzaju zarzutów procesowych, które mogłyby wskazywać, iż Sąd odwoławczy przy rozpoznaniu apelacji naruszył treść art. 433 § 2 k.p.k., bądź art. 457 § 3 k.p.k., a zarzuty kasacyjne stanowią powielenie zarzutów apelacyjnych. Postępowanie kasacyjne nie może stanowić powtórzenia postępowania apelacyjnego i nie jest swego rodzaju trzecią instancją odwoławczą, mającą służyć kolejnemu weryfikowaniu poprawności zapadłych orzeczeń w sądach pierwszej i drugiej instancji. W przedmiotowej sprawie kasacja została skonstruowana w taki sposób, iż zarzuty dotyczą w istocie wprost wyroku Sądu pierwszej instancji, zaś poprzez postawienie zarzutu, iż Sąd odwoławczy zaaprobował błędne rozstrzygnięcie Sądu *a quo*, jej autor stara się doprowadzić do poddania ocenie przez Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy.

Przed wszystkim zwrócić należy uwagę, że kasacja została zredagowana w sposób nie respektujący przepisów karnej ustawy procesowej, które określają funkcję kasacji, jak też dopuszczalne jej podstawy. Tymczasem, przepis art. 523 § 1 k.p.k. wskazuje podstawy kasacji w sposób w pełni autonomiczny. Oznacza to, że o ile zarzuty apelacyjne obejmować mogą wszystkie wskazane w art. 438 pkt 1- 4 k.p.k. uchybienia, w tym także obrazę przepisów prawa materialnego oraz obrazę przepisów prawa procesowego, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia, o tyle przyczyną kasacyjną - oprócz uchybień z art. 439 k.p.k. - może być tylko „inne rażące naruszenie prawa, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia”.

Z powyższego wynika, że nawet zasadne wytknięcie w kasacji sądowi odwoławczemu „obrazy przepisów prawa materialnego”, nie powoduje jeszcze jego skuteczności - tę warunkują bowiem tylko takie zarzuty, które wykazują „rażące”, a więc nie jakiegokolwiek, naruszenie prawa. Równocześnie musi wystąpić „istotny”, a więc ważny wpływ tego uchybienia na treść zaskarżonego i dotkniętego taką wadą wyroku.

Zarzuty sformułowane przez obrońcę skazanej tych kryteriów nie spełniają. Skarżący ograniczył się jedynie do wytknięcia Sądowi odwoławczemu naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego i nie wykazał, by miały one charakter „rażących”, a tym bardziej, jaki miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

W tym kontekście przypomnieć także wypada, że skarga kasacyjna nie może formułować zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia. A zatem, skoro błędne ustalenia faktyczne nie mogą być podstawą kasacji, to wadliwe nazwanie przez skarżącego w nadzwyczajnej skardze takiego zarzutu mianem „naruszenia prawa materialnego”, pomimo, że jego treść dowodzi, iż jest on w istocie zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych, stanowi próbę obejścia przepisu art. 523 § 1 k.p.k. Taka sytuacja wystąpiła właśnie w przedmiotowej sprawie.

Analiza treści podniesionych w kasacji zarzutów dowodzi, że skarżący w istocie kwestionuje poprawność ustaleń faktycznych, które były podstawą zaskarżonego orzeczenia. Prawidłowość zaś podniesienia zarzutu dopuszczenia się przez sąd obrazy prawa materialnego może być weryfikowana tylko na bazie niekwestionowanego stanu faktycznego.

W nawiązaniu do powyższych uwag należy stwierdzić, iż zarzut kasacji, dotyczący naruszenia art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k., jest bezzasadny w stopniu oczywistym. Sąd Okręgowy na stronach 12 – 14 uzasadnienia wyroku, w sposób wyczerpujący i przekonujący wykazał, dlaczego czyny oskarżonej z

pkt. I-III aktu oskarżenia należało oceniać w kategoriach wypadku mniejszej wagi.

Sąd wnikliwie analizował stronę podmiotową i przedmiotową czynów zarzucanych oskarżonej, w tym sposób działania, motywację i pobudki. Z kolei Sąd Apelacyjny nie tylko w pełni zaaprobował stanowisko Sądu Okręgowego w tym zakresie, ale w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku również szczegółowo omówił kwestię znikomej społecznej szkodliwości czynu. Sąd *ad quem* zaakcentował, iż w sprawie było wiele okoliczności łagodzących dotyczących osoby oskarżonej, tj. jej niekaralności, pozytywnej oceny środowiskowej oraz faktu, że podjęła pracę w wieku emerytalnym, aby spłacić zaległości, niemniej nie można mówić w tym przypadku o znikomej społecznej szkodliwości, zwłaszcza, że czyny te oskarżona, będąc księgową, popełniła trzykrotnie w ciągu miesiąca.

Należy przypomnieć, iż przepis art. 115 § 2 k.k. wskazuje okoliczności, które należy uwzględnić przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości konkretnego zachowania w aspekcie prawnokarnego wartościowania. Katalog tych okoliczności ma charakter zamknięty, stąd też nie jest dopuszczalne ich rozszerzanie. Podniesienie w tym kontekście zarzutu obrazy prawa materialnego byłoby dopuszczalne tylko wtedy, gdyby skarżący wykazał, że przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu pominięto okoliczności (lub okoliczność) wymienione w art. 115 § 2 k.k. lub wzięto pod uwagę okoliczności (lub okoliczność) niewymienione w tym przepisie. Utrzymywanie zaś, że poszczególnym okolicznościom określonym w art. 115 § 2 k.k. nadano zbyt dużą lub zbyt małą rangę, mieści się w ramach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, podnoszenie którego w kasacji jest jednak w świetle art. 523 k.p.k. niedopuszczalne. Natomiast obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę jest ustalenie stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego czynu w toku każdego postępowania karnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20

września 2002 r., WA 50/02, OSNKW 2003, z. 1-2, poz. 9, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2002 r., III KKN 269/01, Lex Nr 56868).

Za nietrafny i oczywiście bezzasadny należało także uznać drugi zarzut kasacji, dotyczący naruszenia przepisów postępowania karnego poprzez zaniechanie należytej kontroli instancyjnej wyroku Sądu Apelacyjnego. Skarżący pomija zupełnie, że Sąd drugiej instancji na stronach 11-13 uzasadnienia w sposób prawidłowy odniósł się do tego zagadnienia i wykazał, dlaczego wskazane zachowania oskarżonej były wypadkiem mniejszej wagi, a nie jak oczekiwałby obrońca czynami, których społeczna szkodliwość była znikoma. Procedujące Sądy miały na uwadze fakt, że oskarżona znalazła się w trudnej sytuacji po śmierci męża i sama starała się radzić z długami jakie pozostawił. Niemniej, jak Sąd Apelacyjny zaznaczył, oskarżona świadomie wybrała drogę przestępstwa zdając sobie sprawę z karalności fałszerstwa czeku, gdyż od wielu lat pracowała w księgowości i miała wiedzę, że jest to dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej.

Wobec uznania kasacji za oczywiście bezzasadną, bezprzedmiotowe okazało się rozpoznanie wniosku w trybie art. 532 § 1 k.p.k. o wstrzymanie wykonania orzeczenia.

Z tych powodów nie znajdując podstaw do uwzględnienia wniesionej kasacji, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, obciążając skazaną kosztami postępowania kasacyjnego.